
11 inspirerende voorbeelden

Kwaliteit bekronen en zichtbaar maken

Bij het smeden van de nieuwe Prijs Onroerend Erfgoed koos de deputatie ervoor om de bekroning maximaal te onderscheiden van andere prijzen binnen hetzelfde werkveld. Dat resulteerde in drie klemtonen die elkaar in een cyclus van drie jaar zullen opvolgen: 'erfgoedgemeenschap' (2020), 'erfgoedlandschap' (2021) en 'herbestemming' (2022). Die laatste klemtoon is een doorstart van de vroegere en succesvolle Architectuurprijs. Ook daar gingen we in de laatste editie op zoek naar waardevolle herbestemmingen. De keuze voor 'erfgoedlandschap' is ingegeven door de bijzondere nadruk die we deze legislatuur willen leggen op dit belangrijk segment van het onroerend erfgoed. En in het startjaar 2020 was het thema dus 'erfgoedgemeenschap'.

24 kandidaturen passeerden de revue. Ze zijn van een bijzondere diversiteit: vaak zijn ze verenigd in een rechtspersoon, soms als feitelijke vereniging; ze behartigen zowel beschermd als niet beschermd erfgoed; als eigenaar of als beheerder, jarenlang of eerder recent, degelijk traditioneel of opvallend vernieuwend ... Hun dossiers zijn vooral een aaneenrijging van 'werk'woorden: plannen, onderzoeken, onderhouden, restaureren, financieren, herbestemmen, communiceren, ontsluiten enzovoort. Wat al de inzendingen ook bindt, is de volgehouden gedrevenheid en de warme band met hun erfgoed. Ze geven samen zichtbaarheid aan hard werk dat te vaak onder de radar blijft.

Na grondig beraad heeft de jury twee winnaars voorgedragen aan de deputatie die dat graag bevestigd heeft: de Feitelijke Vereniging Waarschootstof (Lievegem) en de vzw Fonteintjesmolen (Ninove). In deze brochure besteden we uiteraard passende aandacht aan hun initiatieven, maar ook aan negen andere organisaties die door de jury geselecteerd werden en waarvan er drie trouwens een bijzondere vermelding kregen.

Tot slot willen we niet enkel de winnaars en de geselecteerden feliciteren, maar ook alle andere deelnemers die evenzeer passionele rentmeesters zijn voor het erfgoed dat hen toevertrouwd is. Samen dragen ze bij aan de zorg voor ons erfgoed en zo voor een mooiere leefomgeving, waar 'gisteren' dankzij vele bekwame handen wordt overgedragen aan 'morgen'.

11

inspirerende voorbeelden

Erfgoed met een gezicht, handen en voeten

Het begrip ‘erfgoedgemeenschap’ is relatief jong en werd voor het eerst gebruikt in de Conventie van Faro (2005). In die stad in het zuiden van Portugal werd toen een internationaal verdrag over de Waarde van Cultureel Erfgoed voor de Samenleving opgesteld. Het verlegde de focus van het erfgoed als object naar de mensen die er betekenis aan geven. Zo is het begrip ‘erfgoedgemeenschap’ gelanceerd met volgende definitie: “een erfgoedgemeenschap bestaat uit mensen die waarde hechten aan bepaalde aspecten van cultureel erfgoed die zij, binnen het kader van publieke actie, willen behouden en aan toekomstige generaties willen overdragen.” De Conventie zet daarmee eigenlijk de spot op iets dat al lang bestaat, maar dat in de erfgoedzorg te zeer onderbelicht was.

Het is opvallend dat de receptie van ‘Faro’ in Vlaanderen ongelijk verloopt. Dat heeft veel te maken met de ongelukkige vertaling van ‘*Cultural Heritage*’, dat zowel onroerend, roerend als immaterieel erfgoed omvat, door ‘Cultureel Erfgoed’. In juridische zin omvat het Nederlandstalig begrip enkel de laatste twee categorieën. Het is dan ook geen toeval dat het Vlaamse steunpunt voor roerend erfgoed ‘FARO’ heet en dat het Cultureel Erfgoeddecreet het begrip ‘erfgoedgemeenschap’ veel meer omarmt dan de regelgeving Onroerend Erfgoed. Dit doet echt oneer aan de duizenden vrijwilligers die zich voor het algemeen belang (en dus niet belangeloos) inzetten voor onroerend erfgoed. Door precies de focus te leggen op dergelijke erfgoedgemeenschappen wil de Provincie Oost-Vlaanderen hieraan verhelpen. De Faro-conventie moedigt niet voor niets overheden aan om “vrijwillige initiatieven die de rol van de overheid aanvullen te respecteren en aan te moedigen.” Uit onderzoek van het Agentschap Onroerend Erfgoed blijkt dat 66 procent van de Vlamingen actief wil meedenken over de toekomst van het erfgoed. Dat is een ruime voedingsbodem waarin erfgoedgemeenschappen goed kunnen gedijen.

Hoewel het begrip ‘erfgoedgemeenschap’ zelf nog niet zo ingeburgerd is, hebben toch 24 organisaties in de provincie zich herkend in de omschrijving uit het reglement en hebben ze hun kandidatuur gesteld. Sterker nog dan in een definitie, voelt men in de ingediende dossiers de polsslag van een erfgoedgemeenschap. Zo kunnen er een handvol functies onderscheiden worden die, naar gelang de vereiste competenties, onder verschillende personen in de organisatie verdeeld kunnen worden. Onderzoek is een onderliggende basis voor vele acties. En bij die acties komen praktische vaardigheden zeker van pas. Een derde functie is het financiële dat logischerwijze het zwaarst weegt bij gemeenschappen die eigenaar zijn van hun onroerend erfgoed. Naast de fysieke aanwezigheid groeit ook de virtuele uitstraling, veelal via een website. Belangrijk ten slotte is de publiekswerking. Dit is de bij uitstek zichtbare functie die bovendien het meest verbindend werkt voor de erfgoedgemeenschap zelf. Hoewel vooral ouderen zich engageren, zijn de doelgroep van de sensibilisering vaak jongeren en zo krijgt de definitie van de Conventie (‘aan toekomstige generaties’) gestalte in de praktijk.

Het valt op dat er bij de vrijwilligers op het terrein geen prikkeldraad loopt tussen onroerend erfgoed aan de ene kant en het roerend en immateriële aan de andere. Ook het juridische/financiële onderscheid tussen beschermd en niet beschermd erfgoed is voor hen maar van relatief belang. Dit geeft aan dat het ongedwongen perspectief van de erfgoedgemeenschap heel verrijkend is voor de zgn. professionele erfgoedzorgers. Samen met hun dagdagelijkse inzet voor hun onroerend erfgoed, is dat de grote verdienste van de talloze erfgoedgemeenschappen. Deze prijs wil hen dan ook meer zichtbaarheid geven.

Waarschootstof · Lievegem waar samenwerken schering en inslag is

Door de eerder schrale landbouwgrond waren de boeren in Waarschoot genoodzaakt om tijdens de winter een bijberoep uit te oefenen. De schapen op de weiden en de vlasteelt leverden de grondstoffen voor de huisweverij. Die combinatie leidde tot de 'waarschootstof' die zo succesvol was dat de ambachtelijke productie met de komst van de stoommachine in de 19de eeuw op industriële schaal werd uitgebouwd. Naast eigen fabrieken, vestigden firma's uit Gent er ook filialen. De textiel was de grootste werkgever tot de sector van in de jaren 1970 naar het Oosten verschoof en de werkgelegenheid zich verplaatste naar de staal- en chemische industrie in de havenzone. Dieptepunt was het faillissement van de grootste fabriek in 1981. Door die ontgoocheling is textiel in de hoofden van vele ex-werknemers gedurende zowat één generatie uit het geheugen gewist.

Enkele jaren geleden vonden inwijkelingen en afstammelingen van textielarbeiders zich in hun fascinatie voor de talrijke industriële relictten: de verlaten fabrieken, de indrukwekkende schouw als landmark, de directeurs- en arbeiderswoningen, het station en de omliggende infrastructuur ... In samenwerking met de enige nog overblijvende textielabriek zetten ze een erfgoedgemeenschap op en ontwikkelen ze samen 'Waarschootstof'.

Waarschootstof is een heel verbindend project: tussen onderzoek en publiekswerking, tussen grootouders en kleinkinderen, tussen inwijkelingen en stamboek-Waarschootenaars, tussen teloorgegane industrie en actuele productie, kortom tussen gisteren en morgen.

DNA gevaloriseerd. Oordeel van de jury

“De wijze waarop er in Waarschoot een erfgoedgemeenschap gegroeid is rond het textielpatrimonium is werkelijk exemplarisch. Op basis van individueel enthousiasme is er een groep gevormd waarin verschillende competenties bijeengebracht zijn. Van daaruit is er constructief samengewerkt met een aantal professionele actoren. Dit resulteerde in boeiend onderzoek dat tegelijk heel aanstekelijk vertaald werd voor een groot publiek: naar aanleiding van Open Monumentendag 2019 realiseerden ze het boek ‘Waarschootstof’, een gelijknamige tentoonstelling, een erfgoedfiets- en wandelkaart en enkele lezingen. De Waarschootse gemeenschap heeft zo zijn DNA herontdekt en gevaloriseerd.”

Dirk Laporte

Ambitie voor de toekomst. De winnaar aan het woord

“Als de verschillende activiteiten één ding hebben duidelijk gemaakt, dan is het wel dat Waarschoot warm loopt voor haar textielverleden. In de toekomst wil Waarschootstof blijven investeren in een industrieel-archeologische aanpak van het onroerend textielvergoed, verder de schouders zetten onder de organisatie van nieuwe publieksevenementen en nieuwe plannen maken om moderne landmarks in het dorp aan te brengen die kunnen wijzen op textielrelicten in het straatbeeld.”

Info: www.waarschootstof.be

foto's Jo Bracke

Fonteintjesmolen vzw · Ninove Het betere raderwerk

Fonteintjesmolen is een jonge vzw met wortels die meer dan twintig jaar diep zijn. De naam is misleidend omdat de werking van de erfgoedgemeenschap niet enkel draait rond de Fonteintjesmolen, een beschermde watermolen in privébezit die teruggaat tot ca. 1550. Ook de twee stedelijke windmolens worden actief in de werking betrokken. Molen ter Zeven Wegen is een stenen bergmolen in Denderwindeke en de Wildermolen (Appelterre) is van het staaktype. Zo telt Ninove als enige Oost-Vlaamse gemeente drie verschillende molentypes op haar grondgebied. Die worden in een voorbeeldige publieke-private samenwerking behartigd door de vzw Fonteintjesmolen.

Behartigen dat staat voor restaureren, onderhouden, adviseren, ontsluiten, animeren en uiteraard ook malen. Schoolgroepen zijn er zeer welkom en via erfgoed-, molenen openmonumentendagen, concerten en openluchtfilms wordt de brede gemeenschap bij de molens betrokken. Bij de Fonteintjesmolen gaat bovendien erfgoed hand in hand met ecologie. Het omringende groen is immers tegelijk een relictlandschap én opgenomen in een natuurrichtplan. Met vereende krachten is de natuurlijke overstromingscapaciteit trouwens hersteld.

Vanuit een heldere visie koestert de vzw Fonteintjesmolen nog vele plannen zoals het optimaliseren van de vismigratiegeul, de inrichting van een bijenvriendelijke bloemenweide, de restauratie van de molenshuur en de heropbouw van de oorspronkelijke bakoven. Dat zal de aantrekkelijkheid van de Ninoofse molens, niet in het minst naar scholen toe, alleen maar versterken.

Oordeel van de jury

“De werking van vzw Fonteintjesmolen toont, op overtuigende wijze, dat een monument niet alleen staat. Deze erfgoedgemeenschap verbindt hout en stenen met landschap, vissen, bijen en, niet in het minst, delen ze hun enthousiasme ook met vele mensen, van jong tot oud. In hun met geduld en visie ontwikkelde werking hebben ze al drie elementen met elkaar verbonden: water, lucht en aarde. Als er op termijn zal gebakken worden in een broodoven, dan doet ook vuur zijn intrede en is de cirkel rond.” Karel Dendooven

Molens hebben ook een sociale rol. De winnaar aan het woord.

“Een erfgoedbeleid mag dus niet stoppen bij het beschermen en met zorg renoveren van ons erfgoed. Vzw Fonteintjesmolen wil het Ninoofs molenerfgoed en in het bijzonder de Fonteintjesmolensite actief helpen ontsluiten door de werkende molen open te stellen en zo een absolute meerwaarde te bieden voor het brede publiek en de onmiddellijke omgeving van de molen. Naast de historische economische rol van de molen wil de vzw ook de sociale rol van de molens verder versterken. Veel meer dan dit in het verleden het geval was, willen we een verbindende ontmoetingsplek creëren zonder echter het wezen van de molen, als eerste industrieel werktuig, uit het oog te verliezen.”

Info: <https://www.facebook.com/fonteintjesmolen>

foto LineTimmerman

foto's Jo Bracke

3 bijzondere vermeldingen

GO! Atheneum · Beveren Jongeren en erfgoed: contradictio in terminis?

Dat jongeren en erfgoed geen contradictio in terminis hoeven te zijn, bleek uit de ervaringen van de leerlingen van het zesde jaar ASO van het Atheneum in Beveren. Zij werkten onder de bezielende leiding van hun leerkracht, Inge Misschaert, in 2018-2019 een erfgoedwandeling uit.

Erfgoed spotten in eigen dorp

Eindoel was een erfgoedwandeling uit te stippelen, waarbij de leerlingen een tekst schreven over een hen toegewezen monument. De foto's namen ze zelf met hun smartphone en ook de route bedachten de leerlingen zelf: wat is de mooiste en rustigste weg om al deze pareltjes te ontdekken?

Luisteren naar de professionals en zoeken naar bronnen

In een geleid bezoek aan het erfgoedhuis Hof Ter Welle leerden de leerlingen vooral 'kijken' naar het gebouw of het monument. Een bezoek aan het archief van Beveren bracht hen bij wat een archief precies doet. Daar zochten ze informatie op over hun monument en verwerkten dit tot een bruikbare tekst. Een workshop met twee fotografen maakte de cirkel rond. De leerlingen kregen tips en tricks over hoe je een monument, een landschap in beeld moet brengen.

Zelf aan het werk

Daarna begon het echte werk. Gewapend met een technische fiche onderzochten ze hun monument. Uit welk materiaal is het gemaakt? Wat stelt het voor? Welke functie had of heeft het? In welke staat bevindt het zich? Moet er misschien dringend iets hersteld worden? Allemaal zaken die achteraf ook interessant bleken voor de professionele erfgoedmedewerkers! Dan volgde een opdracht geënt op de eigen leefwereld: maak een selfie van jezelf met je favoriete monument. Uit de vele foto's werden de beste uitgekozen en met de teksten samengebracht tot een heuse folder met wandeling, die door de dienst Toerisme van Beveren verspreid wordt.

Dat dit tastbaar einde van een vruchtbaar project, maar een voorlopig einde is, bewijst het idee om volgend schooljaar met dezelfde partners een fietsroute rond erfgoed uit te werken. Door monumenten in de buurt als het ware te omarmen, vormt de school een dynamische erfgoedgemeenschap.

Info : www.kabeveren.net

foto's Cédric Verhelst, Storm Calle

DOIC De Blaisantkerk · Gent

Baken in een arme buurt

Hoe het begon

Rond 1960 werd in de Blaisantwijk in Gent een kerk gebouwd, bekend als de Maria Gorettikerk, in de Expo-58-stijl. Het kerkbezoek liep terug. Er was plaats voor nieuwe initiatieven. Nu gebruiken twee religieuze gemeenschappen de kerk op zondag voor hun viering: de dominicaans geïnspireerde gemeenschap Dominicus Gent en de protestantse gemeenschap International Church Community Ghent (ICCG). Beide gemeenschappen samen bouwden de kerk om tot een moderne multifunctionele ruimte. Om de kerk een nog bredere impact in de wijk te laten hebben werd een nieuwe vzw DOIC opgericht.

Ontmoeten – verbinden – verbeelden

Vzw DOIC heeft in 2015 de kerk in eigendom verworven en het gebouw helemaal hersteld en omgevormd om het uit te baten als een multifunctionele ruimte voor velerlei niet-commercieel gebruik met een voorkeursoptie voor de nabijgelegen school en buurt.

De kerk krijgt een nieuwe naam: de Blaisantkerk. Deze naam symboliseert de nieuwe invulling van de kerk als gemeenschapscentrum dat de hele buurt van de Blaisantvest bij elkaar moet brengen. De omgeving rond de kerk wordt ingericht als buurtpark.

Innoverend

Vanuit diverse oogpunten is het een innoverend project. Vooreerst wordt er samengewerkt met velen: religieuze gemeenschappen, maar ook buurtbewoners en buurtverenigingen. Ook functioneel werd het een huzarenstukje: er moesten ruimtes voorzien worden voor drie soorten gebruikers: voor de religieuze gemeenschappen, ontmoetings- en vergaderzalen voor de lokale buurt en hun organisaties en ruimtes die plaats bieden voor sociale en maatschappelijke culturele evenementen op stadsniveau. Ten slotte wilde men ook, als erfgoedgemeenschap, het gebouw respectvol behouden als bijzonder waardevolle Expo-58-architectuur. Het was dus belangrijk de ruimte zo open mogelijk te houden en de verticale glas-in-loodvensters en de baksteenarchitectuur zo veel mogelijk in stand te houden. Met de creatie van een nieuw volume achteraan in de kerk kwam men hieraan tegemoet. De verschillende gemeenschappen voelen zich hier thuis.

Info: www.blaisantkerk.be

Huis Beaucarne · Oudenaarde-Ename Hier lééft geschiedenis !

Een herenhuis met klasse

Aan het met platanen omzoomde dorpsplein van het historische Ename staat een fraai langgerekt wit herenhuis. Eens de deur binnen stap je zo de 18de eeuw in. Dit prachtige huis is sinds de aankoop in 1748 door dezelfde familie bewoond. De authentieke historische interieurs en collecties werden doorheen de tijd gekoesterd en uitgebreid, onder meer met objecten afkomstig uit de nabij gelegen archeologische abdij site van Ename.

Wonen in erfgoed

De huidige bewoner Julien Fornari, zelf kunsthistoricus, onderneemt samen met zijn verloofde Lena Vastesaegeer, allerlei initiatieven om dit monument te delen met een breder publiek en zo het voortbestaan ervan te verzekeren. Daarvoor hebben ze een vzw Huis Beaucarne opgericht, met de mogelijkheid om als vriend aan te sluiten. Het Huis Beaucarne is het hele jaar op afspraak bezoekbaar en rondleidingen kunnen geboekt worden. De jonge erfgoedgemeenschap neemt deel aan Erfgoeddag en Open Monumentendag en is, dikwijls samen met de fraaie tuin met authentieke druivenserre, het decor voor mooie foto- of filmreportages.

Het hele jaar door zijn er arrangementen te boeken en van mei tot oktober is er een theehuis op de historische binnenkoer.

Belevensvolle erfgoedparel

Men kan stellen dat het Huis Beaucarne één van de plaatsen in Vlaanderen is die het meest de sfeer oproepen van een National-Trustmonument, waarbij het monument niet museaal wordt gepresenteerd, maar *dans son jus*. Dit draagt in grote mate bij tot de belevingswaarde van deze erfgoedparel, die elke dag weer door de erfgoedgemeenschap in wording wordt opgeblonken.

Info: www.huisbeaucarne.be

De Keirk bvba · Aalst-Erembodegem 'Mensen samenbrengen is ons motto'

De parochiekerk Sint-Jozef in de wijk Terjoden in Erembodegem werd gebouwd in 1934 naar het ontwerp van de Anderlechtse architect V. De Smet. Ze verving een oudere noodkerk uit het begin van de 20ste eeuw. Op 16 maart 2018 onttrok de bisschop de kerk aan de eredienst. De gesprekken over een nieuwe bestemming waren op dat moment al een tijdje aan de gang.

Lange tijd zag het er naar uit dat de kerk een alternatieve binnenspeeltuin zou worden. Uiteindelijk werd gekozen voor een project van een groep inwoners van Erembodegem. Zij bundelden hun expertise en zorgden voor de nodige investeringen om de kerk om te vormen tot een polyvalente ruimte voor evenementen van lokale en commerciële actoren. Voor het beheer en de exploitatie richtten ze De Keirk bvba op, tevens de nieuwe naam van de kerk. Sinds de opening in september 2018 vonden er al verschillende evenementen plaats zoals concerten, kerst- en oudejaarsfeesten, een verkiezingscafé, een bal, filmvoorstellingen...

Info: www.dekeirk.be

foto's Heemkundige Kring Triverius

Fonds voor de bescherming van het Brakels cultureel erfgoed · Brakel Kapelletjes maken het dorp

Binnen de Werkgroep Open Monumenten van de Culturele Raad richtte de gemeente Brakel in 1995 dit Fonds op dat draait dankzij gemotiveerde vrijwilligers.

Met sponsorgeld en de logistieke inzet van de leden en sympathisanten restaureren ze klein historisch erfgoed in eigen beheer en in samenspraak met de eigenaar. Hun actieradius zijn de vele kapelletjes die mee de eigenheid uitmaken van de gemeente Brakel én van de Vlaamse Ardennen.

Doorheen hun bestaan werden al ettelijke kapellen en kapelletjes in Brakel gerestaureerd. In 2020 kwamen nog drie kapellen en een kapelnis aan de beurt. Telkens neemt het Fonds het initiatief om te onderhandelen met eigenaar, middelen te zoeken en om met diverse leden met bouwkundige kennis (onder meer een gepensioneerde architect) de werken uit te voeren. Regelmatig worden ook buurtbewoners bij de restauratie betrokken. Indien nodig en mogelijk wordt ook een beroep gedaan op professionelen. Telkens komt de restauratie en de geschiedenis van de kapel uitgebreid aan bod in het tijdschrift van de geschiedkundige kring Triverius.

Heemkundige Kring Ter Palen vzw · Buggenhout-Opdorp doet ijskelder herleven

De Heemkundige Kring Ter Palen motiveerde haar kandidaatstelling voor deze provinciale prijs als volgt:
“Heemkundige kringen zijn in het algemeen niet zo gekend om hun jong dynamisme en hebben het meestal financieel niet zo breed. In 2017 lanceerden we het idee om de ijskelder van het kasteel waarin onze heemkring gehuisvest is, herop te bouwen. Deze was eind jaren ‘70 van de vorige eeuw ingestort en was tot 2017 niet meer in het landschap dan een hoop met steenpuin. (...) Met dit project willen we, als heemkring uit ons hoekje van het verleden komen en de hand reiken naar de toekomst.”

Bij de heropbouw van de ijskelder wist de kring zowel professionele medewerkers als vrijwilligers rond zich te scharen. Vooral de hulp van de jongeren van het begeleidingscentrum De Capelderij, gevestigd op het kasteeldomein, was bijzonder. Hun medewerking versterkte niet alleen de eigenwaarde van deze kwetsbare jongeren, het bevorderde ook hun integratie in de Opdorpse gemeenschap. Belangrijke logistieke en financiële ondersteuning kwam van het Regionaal Landschap Schelde en Durme én van de eigenaar van het kasteeldomein. Een architect gespecialiseerd in restauratie van historisch erfgoed begeleidde de werken.

Met zijn doorsnee van 4m en hoogte van 7m, en bedekt met een laag aarde van 1m dik, is de ijskelder van Opdorp opnieuw één van de grootste ijskelders van Oost-Vlaanderen.

Info: www.terpalen.be

SOS Sint-Anna vzw · Gent Engagement en betrokkenheid maken het verschil

Het verhaal begon eind 2018 toen het nieuws bekend raakte dat de Sint-Annakerk een supermarkt zou worden. Delhaize had bovendien ook plannen om een restaurant in de kerk onder te brengen en errond appartementen te bouwen. Maar toen die plannen bekend raakten, begon het protest.

De Russisch-Belgische violist Mikhail Bezverkhn, een grote naam in de klassieke muziekwereld, voerde weken aan een stuk elke dag een muzikaal protest voor de kerk. Zijn eenmansactie kreeg met de vzw SOS Sint-Anna een grotere speler in het protesttraject. De vereniging werd een betrokken partij in de onderhandelingen met de stad Gent en de Delhaize, met als doel de plannen bij te stellen. Eind oktober 2019 besliste de stad uiteindelijk dat de plannen voor de bijbehorende appartementsgebouwen geschrapt werden en dat ze meer groen in de omgeving zou aanleggen.

De vzw SOS Sint-Anna motiveert haar kandidatuur voor de Prijs Onroerend Erfgoed vanuit haar *“engagement en betrokkenheid die een verschil gemaakt hebben” inzake ‘een passende herbestemming’ van de Gentse Sint-Annasite.*

Info: <https://www.facebook.com/SOSSintAnna>

Kunstplatform Cultuurnetwerk · Maarkedal

Kan kunst kapellen redden?

Kapelletjes zijn wijd verspreid in het Vlaamse landschap. Sommige met beeldjes, soms zelfs met kaarsen, andere verkommerd en vergeten. Inspiratie was de Foreestkapel in Horebeke waar in het interieur een wielrenner geschilderd is. Ondertussen is de kapel gekend als dé kapel van de Ronde van Vlaanderen. Deze kapel behoort niet tot het traject 'Kunst in kapelletjes', maar is wel de inspiratie en aanzet geweest. In samenwerking met lokale kunstenaars en erfgoedliefhebbers rijpte het idee om iedereen een 'canvas'-kapel aan te bieden om in overleg met de kapeleigenaars tot een kunstzinnige creatie te komen. Tegelijk en indien nodig wordt de kapel ook gerestaureerd.

Dit project toont aan dat herbestemming niet enkel van toepassing is op grote bouwwerken. Ook verlaten kapelletjes kunnen overleven dankzij een respectvolle nieuwe invulling. Kunst en erfgoed gaan hier hand in hand.

Info: <https://www.maarkedal.be/nl/beleid/communicatie-en-inspraak/adviesraden-en-raadscommissies/cultuurnetwerk>

Vriendenkring Koninklijk Atheneum · Zelzate

School breekt uit de muren

De Vriendenkring van het Koninklijk Atheneum speelt een belangrijke rol op het vlak van sociaal-cultureel werk in en rond het GO! Atheneum Zelzate. Ze fungeert ook als tussenpersoon tussen leerlingen, leerkrachtenkorps en mogelijke subsidieverleners bij het bedenken van projecten.

Toen in 2014 de herdenking van 100 jaar na WO1 er aankam vond het GO! Zelzate dat ze dit niet onopgemerkt kon laten voorbijgaan. De Vriendenkring hielp hen daarbij. Zij ontwikkelden samen een vijftal projecten waarbij op diverse aspecten van het oorlogsgebeuren ingegaan werd zowel in de school, de gemeente als de regio.

Uitgangspunt was steeds: welke sporen blijven in de eigen leefwereld over uit het verleden en wat vertellen ze. De leerlingen zochten deze sporen, stelden er vragen over en groepeerden ze in een wandeling of fietstocht.

Dit stimuleerde hen om ook hun eigen schoolomgeving, deels gevestigd in een beschermd monument, van naderbij te bestuderen. De komende jaren zal vooral de tuin met vijver en beschermde ijzeren hangbrug door de leerlingen bestudeerd worden in functie van een restauratiecampagne.

Info: <http://go-zelzate.be/KAZ/organisatie>

colofon

Uitgegeven in opdracht van de deputatie van
de Provincie Oost-Vlaanderen

Annemie Charlier · beleidsverantwoordelijke
Directie Erfgoed en Erfgoedinstellingen · dienst Erfgoed
Anneke Lippens, directeur
Jo Rombouts, diensthoofd
Martine Pieteraerens, redactie
Marleen Houthoofd en Hilde De Mulder, logistieke ondersteuning
Ann Huyghe, grafische vormgeving
Bruno Rodenbach, campagnebeeld Provinciale Prijs
Dienst Aankoop, Transport en Verzending, drukwerk

Samenstelling van de jury
Annemie Charlier, voorzitter, Dirk Laporte, Els Deconinck,
Kaat Peeters, Karel Dendooven, Tijn Vereenoooghe

Teksten
Annemie Charlier, Jo Rombouts, Martine Pieteraerens

De illustraties werden aangeleverd door de genomineerden.

D/2020/1933/10

